

УДК 339.138; 351.127

МЕХАНІЗМИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ РЕГІОНАЛЬНИМ РОЗВИТКОМ**НЕПОМНЯЩИЙ О. М.,****доктор наук з державного управління,
доцент, професор кафедри публічного
адміністрування Міжрегіональної
академії управління персоналом,****ДЕГТЯР О. А.,****доктор наук з державного управління,
доцент кафедри менеджменту і
адміністрування Харківського
національного університету міського
господарства імені О.М. Бекетова**

У статті досліджено проблемні аспекти забезпечення регіонального розвитку в умовах трансформацій системи державного управління. Визначено пріоритетні напрями трансформаційних процесів публічного адміністрування на регіональному рівні. Запропоновано алгоритм розробки механізму державного управління регіональним розвитком з урахуванням євроінтеграційних процесів українського соціо-економічного простору.

Ключові слова: державне управління, регіональний розвиток, механізм державного управління регіональним розвитком, євроінтеграція.

В статье исследованы проблемные аспекты обеспечения регионального развития в условиях трансформации системы государственного управления. Определены приоритетные направления трансформационных процессов публичного администрирования на региональном уровне. Предложен алгоритм разработки механизма государственного управления региональным развитием с учетом евроинтеграционных процессов украинской социо-экономического пространства.

Ключевые слова: государственное управление, региональное развитие, механизм государственного управления региональным развитием, евроинтеграция.

The article deals with the problem aspects of ensuring regional development in the conditions of transformations of the state administration system. The priority directions of the transformational processes of public administration at the regional level are determined. The algorithm of development of the mechanism of state management of regional development with consideration of eurointegration processes of the Ukrainian socio-economic space is proposed.

Keywords: state administration, regional development, mechanism of state management of regional development, eurointegration.

Постановка проблеми. Однією із причин неефективної державної політики у різних галузях економіки є відсутність механізмів забезпечення розвитку на рівні кожного окремого регіону. Підвищення рівня державного регулювання кожного регіону країни забезпечить підвищення ефективності соціально-економічних змін та проведення реформ з метою забезпечення європейського вектору розвитку. Недосконалість адміністративно-територіального устрою, застарілість управлінського інструментарію на місцях, «закоренілість» місцевих еліт гальмують реформи, метою яких є удосконалення механізмів державного управління на рівні областей. Результатом цих проблем є економічна відсталість та дотаційність більшості регіонів країни, нерівномірність регіонального та місцевого розвитку, гальмування проведення реформи децентралізації, неефективність роботи місцевих громад, деградація територій. Неефективність державного регулювання регіонального розвитку призводить до процвітанню корупції на місцях, знижує якість публічного адміністрування та невілює усі досягнення запроваджуваних у державі реформ з метою імплементації норм та стандартів європейської системи публічного адміністрування. Отже, актуальним є питання забезпечення ефективного механізму державного регулювання регіонального розвитку.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблема забезпечення ефективного державного управління регіональним розвитком присвячено багато наукової періодики та науково-дослідних робіт. Серед них доцільно виділити роботи таких авторів, як В. Є. Воротін [1], Ю. Дехтяренко [2], В. М. Вакуленко, М. К. Орлатий, В. С. Куйбіда [3], Т. В. Пепа [4], З. С. Варналій [5], В. В. Тертичка [6] та інші. Проте, в умовах трансформаційних процесів та проведення реформування галузі публічного адміністрування гостро стоїть питання врахування законодавчих та організаційних нововведень при розробці механізмів державного управління на регіональному рівні.

Актуальність питання державного управління розвитком регіонів викликане рядом причин, серед яких можна назвати наступні: реформування галузі публічного адміністрування, проведення реформи децентралізації, необхідність забезпечення імплементації норм та стандартів регіонального розвитку Європейського Союзу до умов функціонування областей України, низький рівень ефективності органів державного та регіонального управління. Таким чином, проблеми пошуку ефективного механізму державного управління на регіональному рівні є актуальними та потребують подальшого вивчення.

Метою статті є розробка механізму державного управління регіональним розвитком з метою підвищення його ефективності. Для досягнення поставленої мети окреслено ряд завдань:

– визначити концептуальні засади державного управління регіональним розвитком;

– розробити інструментарій забезпечення розробки ефективного механізму державного управління регіональним розвитком.

Виклад основного матеріалу досліджень. В останні роки питання публічного адміністрування, особливо на регіональному рівні, викликають великі дискусії у науковому середовищі. Загальноєвропейський вектор розвитку, який був визначений як пріоритет функціонування усіх галузей соціо-економічного середовища країни, вимагає від органів державного управління

рішучих дій щодо системної перебудови структури управління, в першу чергу, на регіональному рівні, який блокує проведення реформ та оновлення системи управління, як ключового елемента забезпечення євроінтеграційних процесів.

Основними проблемами забезпечення ефективності державного управління регіональним розвитком можна виділити наступні [1-3]:

- відсутність науково-обґрунтованої теорії державного управління регіональним розвитком з урахуванням євроінтеграційних процесів українського суспільства;

- відсутність чітко сформульованих цілей та напрямів трансформаційних процесів на регіональному рівні, необхідність постановки чітких, вимірних та досяжних завдань регіонального розвитку з урахуванням специфіки кожної окремої області України;

- забезпечення демократичності трансформаційних процесів на регіональному рівні із орієнтацією на права людини та громадянина,

- забезпечення здатності мобільно та адекватно реагувати на зміни зовнішнього середовища (з урахуванням факторів ризику: проведення АТО, забезпечення кібер-безпеки, економічна нестабільність тощо).

Аналізуючи європейський досвід проведення реформ публічного адміністрування можна виділити два напрями реформування [4-5]:

- реформування системи публічного адміністрування паралельно зі зміною політичної системи, які мають на меті принципову перебудову системи державного управління (приклад, Польща – реформи Бальцеровича, країни пострадянського простору);

- реформи, що відбуваються у межах існуючого політичного режиму – структура управління залишається сталою, проходять якісні зміни: етичний кодекс чиновників, культурні, соціальні зміни, психологія державного управління.

Доцільно запропонувати наступні напрями щодо трансформацій механізму державного управління розвитком регіонів з урахуванням визначених вище проблем розвитку публічного адміністрування на регіональному рівні – рис. 1.

Рис. 1. Напрями трансформацій механізму державного управління розвитком регіонів

Враховуючи проведений аналіз, доцільно запропонувати наступний алгоритм розробки ефективного механізму державного управління регіональним розвитком:

- проведення аналізу регіону: географічні умови, розвиток промисловості, сільського господарства, транспорту, інфраструктури, сфери послуг, економічного розвитку, соціальної сфери тощо;
- проведення «інвентаризації» - визначення адміністративних меж та кордонів, визначення наявних ресурсів, аналіз вікового та гендерного складу населення тощо;
- аналіз потенціалу розвитку регіону, визначення перспективних можливостей для розвитку;
- створення умов для залучення інвестицій у перспективні напрями розвитку регіону;
- забезпечення позиціонування регіону для внутрішніх інвесторів з урахуванням перспектив його потенційних можливостей;
- створення чіткої системи розподілу інвестицій та визначення повноважень регіональної влади щодо освоєння інвестиційних коштів;
- встановлення відповідальності регіональної влади за використання інвестиційних коштів;
- формування системи звітування щодо перспектив подальшого розвитку;
- забезпечення взаємодії регіональної влади із міжнародними фінансовими інститутами та громадськими організаціями для обміну досвідом та пошуку шляхів залучення додаткових інвестицій.

Використання даного алгоритму для розробки механізму державного управління регіональним розвитком має на меті підвищення ефективності державного управління та забезпечення розвитку економіки та соціальної сфери регіонів країни з урахуванням євроінтеграційного вектору.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Таким чином, провівши аналіз перспектив розробки ефективного механізму державного управління регіональним розвитком, було визначено проблемні аспекти та напрями забезпечення регіонального розвитку. За результатами дослідження структуровано напрями регіональних трансформацій з точки зору можливостей публічного адміністрування та перспектив розвитку регіонів. Розроблено алгоритм формування механізму державного управління регіональним розвитком, який базується на використанні наявних ресурсів та пошуку потенційних можливостей для залучення додаткових інвестицій у регіон з метою проведення трансформаційних процесів та ефективного впровадження реформ.

Література:

1. Воротін В. Є. Макроекономічне регулювання в умовах глобальних трансформацій: монографія. К.: Вид-во НАДУ, 2002. 392 с.
2. Дехтяренко Ю. Стратегія розвитку міста: територіально-планувальний аспект. Управління сучасним містом. 2001. № 1–3. С. 86–99
3. Вакуленко В. М. Основи регіонального управління в Україні : підручник / В. М. Вакуленко, М. К. Орлатий, В. С. Куйбіда / за заг. ред. В. М. Вакуленка, М. К. Орлатого. К.: НАДУ, 2012. 576 с.

4. Пепа Т. В. Регіональна динаміка і трансформація економічного простору України. Черкаси: Брама-Україна, 2006. 440 с.

5. Варналій З. С. Регіони України: проблеми та пріоритети соціально-економічного розвитку: монографія / кол. авт.; За ред. проф. З. С. Варналія. К.: Знання України, 2005. 498 с.

6. Тертичка В. В. Державна політика: аналіз та здійснення в Україні. К.: Основи, 2002. 750 с.

One of the reasons for ineffective government policy in various sectors of the economy is the lack of mechanisms for ensuring development at the level of each individual region. Increasing the level of state regulation in each region of the country will increase the effectiveness of socio-economic changes and reforms in order to ensure the European vector of development. The imperfection of the administrative-territorial system, the obsolete management tools on the ground, and the "firmness" of the local elites are hampering reforms aimed at improving the mechanisms of state administration at the level of the regions. The result of these problems is the economic backwardness and subsidization of most regions of the country, the unevenness of regional and local development, inhibition of the decentralization reform, inefficiency of local communities, degradation of territories. The ineffectiveness of state regulation of regional development leads to the prosperity of corruption on the ground, reduces the quality of public administration and ignores all the achievements of reforms introduced in the state in order to implement the norms and standards of the European system of public administration. Therefore, the issue of ensuring an effective mechanism of state regulation of regional development is relevant. The article deals with the problem aspects of ensuring regional development in the conditions of transformations of the state administration system. The purpose of the article is to develop a mechanism of state management of regional development in order to increase its efficiency. In recent years, the issue of public administration, especially at the regional level, is causing great debate in the scientific environment. The European vector of development, which was identified as a priority of the functioning of all branches of the socio-economic environment of the country, requires the public authorities to take decisive steps towards a systemic restructuring of the governance structure, primarily at the regional level, which blocks the implementation of reforms and the renewal of the management system as a key element of ensuring European integration processes. The priority directions of the transformational processes of public administration at the regional level are determined. Among them there is a lack of a scientifically grounded theory of state administration of regional development, the need for clear statement of the tasks of development and division of powers of power at the state and regional levels. The international experience of public administration within the region is analyzed. Two conceptual models of formation of mechanisms of state management of regional development are determined. The algorithm of development of the mechanism of state management of regional development with consideration of eurointegration processes of the Ukrainian socio-economic space is proposed. Thus, after analyzing the prospects for developing an effective mechanism of state management of regional development, the problematic aspects and directions of ensuring regional development were identified. According to the results of the

study, the directions of regional transformations are structured in terms of opportunities for public administration and prospects for regional development. The algorithm of forming the mechanism of state management of regional development is developed, which is based on the use of available resources and the search for potential opportunities for attracting additional investments into the region in order to carry out transformation processes and effective implementation of reforms.